

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

Cimborona

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. ár

FŐSZERKESZTŐ: Liban
BENEDEK ELEK

TARTALOM JEGYZÉK:

Vajda István: Don Quichote.
Csatkai József: Nagymama meséje
D. Berde Anna: Bagoly naplója
E—ó: Így készül a kosár.
Lengyel Miklós dr: Magyar Pan-
theon (Jósika Miklós báró).
Kovács Emma: Én és a cica.
Vajda István: Nyuszi.
Elek nagyapó: Jegesmedve a „Je-
gesmedve”-ben.
Szép levél.
Szerkesztői üzenetek.
Fejtörő.
A Cimborona könyvvására.

1928. JANUÁR 30.

19
2 példány

Biblioteca Univărsităților

3

Cluj

szám

Don Quichote

Írta: Vajda István.

Uram! Megállj! Azok nem óriások!
Az nem hadizaj: Küllők zakatolnak!
De mindhiába... Ó csak nekivágott
A lenge széltől zörgő szélmalomnak.

Vásznas vitorlák felragadták testét,
S átröpítették őt a tiszta légen.
Majd lezuhant s ájultan terült el
Tikkadt tövisbokor kopár tövében.

Majd felnyitotta fáradt, vén szemét,
Nézése mély volt, fájó és komoly,
Ámde sápadt ajkán végig vonaglott,
Mint tűnő árnyék, egy gögös mosoly.

Feltápáskodott keshedt gebéjére,
— Megtapogatta néha derekát —
S méltósággal, büszke diadallal,
Tovább dőcögött a nagy réten át.

(Szatmár.)

NAGYANYÓ MESÉJE

Írta: Csatkai József.

Nagyanyó elutazott látogatóba unokáihoz. — Volt nagy öröm, körülrajzolták a mosolygó anyókat, mint rózsafát a méhek. — Alig hogy az öröm első vihara elült, rákezdte a legkisebb unoka Sanyika: — Nagyanyóka, meséljen! S mert a többi sem ellensége a szép mesének, valamenynyien kezdték a könyörgést. Ámde anyuka rájuk szólt: Nagyanyó fáradt, most lepihen egy kicsit. Legyetek türelemmel. Majd mesél nektek holnap.

A gyerekek elszontyolodva szédeledtek el. Nagyanyó anyukával beszélgetett, majd megvacsorázott és lefeküdt. De nem jött álom a szemére. — Istenem, Istenem, mit meséljek kis unokáimnak? Hisz olyan régen nem meséltem. — Életem olyan volt, hogy a szép meséket elfeledtem.

Szerencsére, ott volt Anyuka is, aki mosolygva hallgatta nagyanyó panaszát. És mivel Anyuka mindenki bajára tud orvosságot, nagyanyónak is adott egy jó tanácsot. Itt van egy régi meséskönyv, ebből elolvas néhány mesét, azután azokat mondja el a gyerekeknek. Nagyanyó megkönnyebbülten mosolygott és elaludt nem sokára.

— Csitt, gyerekek, ne csoszogjatok, lábujjhegyen menjetek a szobátokba, nagyanyó alszik.

Másnap reggelinél Sanyika újra rákezdte: Nagyanyó, meséljen, megigérte tegnap, hogy ma mesél.

Nagyanyó, ki kora reggel elolvasta a Hófehérkét, Csipkerózsikát, Piroskát és a farkast, Ha-

mupipőkét, megsimogatta Sanyika boglyas fejét és elkezdett mesélni:

„Hol volt, hol nem volt, talán az Operenciás tengeren is tul, de az is lehet, hogy mégse olyan messze, volt egyszer egy szegény asszony, annak meg egy kis leánya: Piroška. Azt mondja egyszer a mama: Piroškám, sütöttem egy kis hamuban-pogácsát, küldenék belőle kóstolót a nagy-mamának, aki az erdön túl lakik...

— Hiszen, én azt tudom! — kiáltott közbe Sanyi.

— Tudsz ám egy gólyafészket, de meg ne mondd, hogy hol. Piroška meg elindult, vitte a pogácsát és szedte a sok virágot, jobbra is, balra is, jaj, most elvesztette az utat. Se baj, majd megtalálja. Szedte a virágot, amíg látott. Hanem hát rásötétedett. Fázni kezd, félni kezd, sirni kezd. „Jaj, nekem, merre az ut?” Csetlett-botlott, reszketett, didergett. Egyszerre a távolban biztató világosságot lát fényeskedni. Hopp, előre, mi van ott, tán csak nem rablófészek? Ó, csodák csodája, mézeskalácsos ház! Nosza, kidobja kosarából a hamuspogácsát s tesz beléje mézeskalácsot. Azonban ekkor rikácsoló hang szólal meg belülről:

Szedte-vette téremtette,
Ki az, ki kívülről tör be?
Ki a kéményem megette,
Tegnap, a hét bányász törpe?

Uramfia! Micsoda rut boszorkány perdült ki az ajtó elé! Szakáll nőtt az orra hegyén, piros

— Bocsásson meg, öregmama,
Eltévedtem az éjszaka.

— Köszönd, hogy öregmamádnak szolítottál és ezért szívesen megvendégellek. Kerülj beljebb. — Piroska szepegeve ment be a boszorkány után s félve ült a konyhaasztalhoz. Itt van egy kis tejes kávé. Bátran idd ki, te kis málé.

Piroska kiitta, de utána nyomban leragadt a szeme és mély álomba merült.

— Akár sose ébredj fel, — mormogta elégedetten a boszorkány és elővette a beszédes tükröt. Elővett még egy csomó festékes dobozt és egy kis rizskeményitőt. Akár hiszitek, akár nem festeni kezdte az arcát, rózsaszínűre, szemöldökét fehérre, ajkát veresre. Egy óra hosszat szépitette magát s akkor így szólt a tükréhez:

Kis tükröcském, mondd meg nekem,
Ki a legszebb, itt e helyen?

A büvös tükör zugni, visítani kezdett, mint a rádió légköri zavarok idején s ezt recsegte:

Fel is ut, le is ut.

Mint te, nincsen több olyan rut.

Mérges volt a boszorka, földhöz csapta a tükröt „nem gílt” kiáltással és nagymérgesen kiszaladt a házból. Hagytuk őt futni egyelőre és nézzük most Többsincs királyfi hogyan keresett feleséget.

Többsincs királyfi palotájában zene szól, vigan táncol száz pár, de a királyfi búsan jár a táncolók közt, igazi nárvát nem leli. Vannak ott szép grófkisasszonyok, gyönyörű hercegnők, de a királyfi szíve egyre csak azt dobogja: egyik se az igazi. Az udvari varázsló lép a királyfi elé és ezt éneкли:

Aki léssen élted párja,
Erdő mélvén jöttöd várja,
Mélyen alszik, úgy vár téged,
Ha megcsókolod, felébred.

A királyfi arca felragvog, kimegy a bálteremből az udvarra. Oda hívja a hömestereket. Hipp, hopp, hömesterek! Ki erre, ki arra, napsza, eredjetek az erdőkbe! Aki valamelyik erdőben szép alvó leányzóat talál, hiop, hopp, gyorsan jöjjön vissza és jelentse nekem.

Hipp, hopp, ugrottak a hömesterek, ki erre, ki arra. Hangos lett minden erdő a kiáltásuktól: Halló! van-e erre valahol egy leányzó, aki alszik? — „Aki alszik?” kiáltott a visszhang. Ki vána? kiáltott a rigó. Itt nincs, itt nincs, csipogta a pinty.

Nem győzte a hömestereket a királyfi várni, elindult hát maga is menyasszonyt találni. Ment az erdőbe s a szellő a fákat susogtatta: ss, ss, siess, királyfi, ss, ss, siess, királyfi! De bármennyire is sietett a királyfi, egyszerre csak előtte termett a nagy farkas. Hová, háová, délceg királyfi? A királyfi elmondta, mi járta van.

de azután gyanakodva megkérdezte: Hát te ki vagy, te furcsa állat?

— Nem vagyok én állat, hanem Sosevót király hömestere.

— Dehát miért van akkora orrod?

— Hogy jobban szagolhassak.

— És miért van akkora füled?

— Hogy jobban hallhassalak.

— És miért van akkora szájad?

— Hogy jobban bekaphassalak — s ezzel ham, bekapta a királyfit. Szegény királyfi, most aztán be volt kapva.

— Nagyanyó, — szól közbe Sanyika — nem kapott-e a farkas gyomortágulást a királyfitól?

— Hallgass, Sanyika, figyelj csak tovább, most jön a java. Megy a farkas, de szomjas is volt, meg egy kissé tényleg megfeküdt a gyomrát az erős Többsincs királyfi. Jön vele szemben a boszorkány. Kezít csókolom, öreganyám szentem, nincs egy kis szódabikarbonája vagy valami gyomorerősítője? — Hogyne volna, farkas lelkem — de csak a házamban. Jöjjön velem, majd adok ott valami jót. A boszorkány gonoszul vigyorgott, mert már régóta fájt a foga új farkasprémbundára. Amikor a házba értek, olyan kábító pálinkát adott a farkasnak, hogy az rögtön mély álomba merülve dőlt a padlóra. A boszorkány jó éles kést vett elő s elkezdte a farkas bőrét nyuzni. Alig tett egy-két vágást, Többsincs királyfi kiugrott a farkasból s kirántotta a kardját. E meglepő látománytól a boszorkány annyira megijed, hogy nagyot visitott és kifutott a házból, hanyathomlok rohant az erdőbe.

A királyfi mindjárt meglátta az alvó Piroskát.

Ez az a gyönyörű lányka,
Aki az én jöttöm várta,
Jó, hogy kikerültem vesztém,
Csókommal most felébredtem.

Odament, megcsókolta Piroskát, aki azonnal felnyitotta a szemét.

— Ki csókol, hol vagyok?

A királyfi Piroskát felvilágosította, megnyugtatta. Tetszették egymásnak szörnyen. Hanem hát ott volt a farkas, nyitott hasával, ájul-tan. Első segélyre volt szüksége sürgősen.

— Hordjunk köveket a hasába nyomtatéknak, azután varrjuk össze, — ajánlotta Piroska.

— Hagyunk itt és siessünk a palotába, — mondá a királyfi.

Ekkor zörgettek az ablakon.

— Ki az? Ki van kint?

— Almát vegyenek, finom almát! — énekelte egy sivitó hang, melyben Piroska azonnal megismerte a boszorkányt. Nem tévedett. Amikor a boszorkány az erdőben első ijedtségéből magához tért, összeszedte gondolatit. Hamar kitalálta, hogy a királyfi fel fogja ébreszteni Piroskát s akkor hiába fűtött be a kemencébe, aligha süthe-

ti meg többé. Ezért cselhez folyamodott. Átváltozott gyümölcsös kofává, szedett vadalmát és mind egyiket az egyik felén megkenete borzasztó gyilkos méreggel. Így ment vissza a házhoz.

— Almát vegyenek. — finom almát, — ismételte.

— Nem kell nekünk se alma, se más gyümölcs, — felelte Piroska.

— De csak kóstolja meg, milyen finom! S hogy kedvet csináljon a vételhez, maga is beleharapott egy almába. A tiszta felét akarta harapni, de mert egyre a királyfira sandított, eltévesztette s a mérges felét ette meg. Néhány másodperc múlva szörnyű sikoltással hátratántorodott és holtan esett össze.

Ujra egy gond. Amott a nyitott hasu farkas, emitt az eltemetendő boszorkány. Kettőt mondok, egy lesz belőle! — kiáltja a királyfi. — Ne hordjunk követ a farkas hasába és úgy varrjuk be. Így is cselekedtek. Gyorsan meg volt a műtét, mely után elmentek a Többsincs-palotába.

Felébred a farkas és morog: De nagyot aludtam és még egyre nyomja a hasamat az a királyfi. Sose hittem volna, hogy egy királyfi ennyire nehezen emészthető. Hé, öreganyám, adj egy kis limonádét, ugy epedek! — Ámde az öreganyáért nem jelentkezett. Megindult hát a farkas, odavánszorgott a közeli tóhoz. De a nagy súly — amikor lehajolt inni — lerántotta a vízbe. Meg

is fulladt. Ezalatt a királyfi és menyasszonya Piroska, megérkeztek a palotába, ahol rögtön megkezdődtek a lakodalmi előkészületek: rétest nyújtottak, tortát keverték, és habot vertek.

Piroska mamája türelmetlen és nyugtalan volt, hol késik olyan soká a leánya? Fogta magát és elment a nagymamához. Nagymama meg volt lepve.

— Piroska? Nem volt nálam már régóta. Félttem, hogy beteg valamelyitek s már el akartam menni hozzátok.

Tanáctalanul, ijedten néztek egymásra amikor is kopogtak az ajtón.

— Hát képzeljétek, ki lépett be?

— A farkas!

— Nem!

— A boszorkány!

— Nem, nem, Piroska és Többsincs királyfi. A meglepetésnél csak az öröm volt a nagyobb, midőn a mama és a nagymama megtudták, hogy mi történt és hogy mi fog történni.

Azonnal szedelőzködtek s az ifju párral egy gyors Ford autón a Többsincs palotáig száguldtak. Ott pedig megkezdődött a világraszóló lagzi, amelyen a Nagymama — elhihetitek — nemcsak pogácsát kapott. Megszólt a muzsika, tánca perdült mindenki s a vigasság tán még ma is tart, ha még abba nem hagyták. (Szombathely.)

Dóczyiné Berde Anna:

B a g o l y n a p l ó j a

(Befejező közlemény.)

Junius 9.

Naplóm és mindazok, akik valaha e sorokat olvassátok, bocsássatok meg, ha nem tudom elég értelmesen elmondani sorjában a dolgokat, de idegeim még ma is rezegnek, mint a táviró drótok a szélviharban. Csak tátsátok a szájatokat, miként én és a nagyközönség tettük a híres neves előadáson.

Én tökféjű vagyok. Én csak most kezdek világosan látni magam körül: csak most tudok az emlékezetemmel mindenre visszatapogatni. Mi mindent nem vettem én észre négy hét alatt.

De elkezdem már valahol.

Gyönyörű alkonyatban vonultunk fel a Vigadó nagytermébe, ahol az előkészített fényes színpad várt bennünket. Előbb kigyönyörködtek magunkat, aztán az öltözőbe vonultunk feöltözni az előadáshoz. Egyre-másra szemképrázató meglepetések értek. Öltöztek a tündérek. Jött a gonosz tündér, aki elátkozsa száz évre a királykisasszonyt. Megijedtünk a vén anyótlól, akinek az orsója megszurja Csipkerózsát, de a

király, királyné és mindenkienél szebb volt a herceg és a Csipkerózsza ruhája. Akkora strucc-toll lógott a herceg sapkáján, mint a karom, zöld bársony mentéje és krémszín selyem nadrágja volt. Egy valódi diszmagyar ruháról tettek reá mentekötőt. Hanem ez mind semmi a Jolánka ruhájához képest. Még az irodalomtanár is fel-futott az öltözőbe, hogy közlelőrl láthassa. Megcsudálta és azt mondta neki: — Jolánka, maga egy költemény. — Prózailan — sugta nekem Zéfka — Te, ne bűnözz megint, mondtam neki, mire ő hamisan nevetett:

— Esküszöm, most már nem. Ma csak el vagyok ragadtatva. — Valahogy a hangja nem tetszett nekem. Ösztönszerűen Julcsa felé húzódtam. A kis leány igen komoly volt. — Csak nem félsz, Julcsa? kérdeztem. — Az énekléstől nem, felelte. Közben megragadta hideg kezével a kezemet. Megsajnáltam. Bizonyosan fájt neki jelmeztelen kis szegénynek, a sok szép cifra kislányt látni. Miért nem vehet neki is az édesapja drága holmikát, akkor most ő volna a költemény, őt írják

Igy készül a kosár

Mühlbeck Károly rajzával.

Vége az ősnek. A tél beköszöntött, Rövidek a napok. Hosszúk az esték. A munkás ember télen sem henyél. Akkor is talál magának munkát. Nyáron kapál, kaszál. A téli esteken valami házi mesterséggel foglalkozik. Azt mondja: jobb a süri fillér, mint a gyér pengő.

Lám, ezt mondja Bakó Péter is. Megtanulta a kosárfonást. A tanító urtól tanulta meg. Veszi is ám hasznát! Ősszel kosárnak való fűzet gyűjt

a réten. Télen leül a székre a jó meleg szobában s fonja a kosarat. Előbb a fűzvesszőt szépen meghántja. Leteszi egy csomóba. Aztán mondja fiának: ülj le te is, fiam. Adógasd nekem a vesszőket. Így gyorsabb a munka.

A kis fiu örömmel segít az apjának. Nézi, mit csinál az apja. Lassanként ő is megtanulja a kosárfonást. Milyen nagy az öröme, amikor az első kosarat megfonta! Felkiált: ez az én munkám!

ki az ujságba (mert az is lesz!) De hát mit tegyünk, ha ilyen az élet. Pepi néni sem tehet egyebet, Julcsa szülei szegények, a porcellángyáros ur pedig még a jutalomosztásra is mindig aranyakat szokott küldeni. Épen ezeket a gondolataimat akartam vele közölni, hogy megvigasztaljam, amikor az éles csengő azt jelezte, hogy a közönség begyűlt, az előadás kezdődik. Az ügyelő mindenkit a krétával kijelölt helyére parancsolt. Pepi néni oly izgatott lett, hogy se látott, se hallott. A függöny felgördült. A szinpadon, mint az előjáték színtere, az elátkozott kastély állott. A kardal lágy zümmögéssel kezdte dalát és ez eltartott addig, amíg a közönség és a karszereplők is kigyönyörködték magukat egymásban. A közönség úgy kitétt magáért számban és színben, hogy a sok kis leányka el sem akarta hinni, hogy érettük gyűlt össze ez a szép publikum. Most éreztem először, hogy mégis csak jó az, ha valakinek anyyi előkelő összekötetése van, mint Pepi néninek. Azután jött az énekszámom. Künn a bagoly, — már mint én —

búusan kezdett dalolni és képzeld, édes naplóm, tetszett a közönségnek. Megtapsoltak. Persze, hát nem annyira, mint az utánam dalba kezdő csalogányt, Julcsát, aki még soha ilyen szépen nem sirta el dalát az elátkozott kastély cserjebokrában, mint épen ma. Neki már tapsvihar jutott. De ez a siker nem vidította fel őket. Mint a gép, úgy állt a kijelölt helyén, s várta az első felvonást, hogy folytathassa új kötelességét. Itt kezdődött tulajdonképpen a darab. Királyi pár a keresztelőre készült. Jöttek a tündérek. Óriási mozgalom támadt a közönség között. Mindenki jól akart látni. A tündérek lerakták a bölcső mellé ajándékaikat és ekkor berontott a gonosz tündér a szinpadra.

Az az hogy két alakban rohant fel. Mert ugyanakkor, amikor az egyik gonosz tündér berohant megátkozni a kis királyleányt, ugyanazon percben egy másik gonosz végigfutott a szinfalak megett is, megragadta a Julcsa kezét és kivonszolta a hátulsó ajtón az udvarra. Mindezt, egy pillanat alatt történt. A másik percben

én már utánuk rohantam. A szabad levegőn, a félvilágosságban Zéfka ismertem a gonoszban. Mit akarsz Julcsával? — kiáltottam feléje. Engedd el Julcsát! Julcsa, kérlek, jere vissza. Kezdődik a második felvonás, az éneklésed!... Futottak. Én utánuk. Julcsa tévovázni látszott, ingadozott. Zéfi vonszolta. Mikor aztán utólértem és összetett kézzel kértem, hogy térjen vissza. Zéfka mellbelökött és azt kiáltotta rekedt kacagással: Eredj csak egyedül vissza, te talpnyaló és mond meg a hamislelkű rendezőknek, hogy a Csipkerózsájuk elaludt száz esztendőre! Nem tudom, hogy mennyi ideig állhattam ott köszoborként, amíg erőre kaptam, hogy visszafordulhassak. Ők rége eltűntek már és előttem kezdett iszonyu képe kibontakozni a II. felvonásnak. Oh, mi volt ott már, mire odaértem! A színpalak mögött fel és lerohantak a rendező tanítónők. A második felvonás ugyanis elkezdődött, mielőtt észrevették volna, hogy Julcsa hiányzik. Csipkerózsza és fényes kiséréte már többször hiában fordult hátra az énekhangért. A közönség künn nem értette a fennakadást. Egy pár „rajta” és más biztató szó hangzott el a papák ajkáról. Hiában. Julcsa hátul nem volt sehol. Ezt pedig elől nem tudta senki. Pepi néni sirva futkosott fel s le az öltözőkben Julcsát keresve. Láttam, hogy sokan a karénekesek kárörömmel nézik. Künn a népek előtt a Csipkerózsza állt megkövülve és megnémulva kinjában, s én a helyemről mindczt egyszerre látva, hogy szempillantás alatt megértettem mindent. Összeesküvés! Rettenetes kinokat álltam ki egyszerre Pepi néniért, Julcsáért, Zéfkaért! Mindenért. Igazgató néni vizért rohant fel a színpadra, mialatt a nézők az elalélt porcellángyárorsné százpengős ruháját letépték, arca fehérebb volt a porcellánál, iszonyu felfordulás és zaj közepette a függőnyt lebocsátották.

Igazgató néni lecsengette a zajt köztünk és erőlyes hangon kérdezte, ki látta Julcsát? Egy pillanatra halálos félelem fogott el, azt hittem, mindenki reám fog nézni, de nem, csak egy hang nógatott belülről szólnod kell. És a nyelvem engedelmeskedett. Én... aztán megrémülve a nagy igazságtól hozzátettem még: „rosszul lett... hirtelen... Zéfka kivezette”.

Az igazgató arcán, mintha fény gyúlt volna ki. Valamit motyogott, visszafordult és a függöny elé állva így szólt a közönséghez: Kedves kis Csipkerózsának a nagy hőség miatt hirtelen berekedt. Nem tudja szerepét elénekelni. — Mondja hát ének nélkül a szerepét! — kiáltotta egy csizmadialegény a karzatról. A közönség fellelegzett. Persze, mondja csak ugy prózában, zúgtak utána. És az egész ünneplő közönség és szereplő társaság ujjongva kapta fel a mentő gondolatoit. A csizmadia legény ötlete mindenkit megnyugtatótt. Kivéve engemet.

A függőnyt ismét felhúzták s az énekes mesejáték megindult hol dalban, hol prózában, s

minden feledve lett a görögtűz tündéri fényében. Ennyi izgalom után alig vártam már, hogy otthon lehessek. Az uton botorkálva rendbe akartam szedni a gondolataimat. Ez a szó, hogy talpnyaló, ez sehogysem hagyott nyugodni. Hát, olyan rossz voltam én ebben a dologban? Olyan hitványul viselkedtem? Mi lesz még ezután a nevem, ha Julcsák azt is megtudják, hogy elárultam őket! Mikor a kezemet ép a kilincsre akarom tenni, egy sötét alak borul zokogva a vállamra. Zéfka volt! Szent Isten! Hát mit akar még?

Zéfka könnyek között csókolta az arcomat és egyre ezt sutogta: te okos, te bölcs kis bagoly, te! — Zéfka, mondj már valami egyebet is, szabadkoztam. — Ó, csak most tudtam meg, hogy milyen jó vagy te, folytatta. És milyen nagy számár vagyok én. Milyen ostobaságot cselekedtem! Elvakított a düh, meg akartam bosszulni a társamat és most látom, hogy őt rántottam a bajba. Julcsa kétségbe van esve, ő is megbánta könnyelműségét, vége a jó bizonyítványának, vége a jövőjének. Alig, hogy hazaértünk, már ellillant a bosszu heve, futottam vissza, hogy valljak be mindent Pepi néninek, hiszen, mindennek én vagyok az oka, én vettem rá a kart, hogy elnézze és elhallgassa a futást, én tettem tönkre az estét a legjobb barátom szerencséjét. Ő csakugyan beteg lett otthon az izgalomtól, de én rohantam vissza, mint egy örült és ekkor hallom utközben, hogy minden elsimult, mert te, te okos, te jó, te feltaláltad magadat!

Igy, így, édes naplóm. Így végződött a híres, nevezetes Csipkerózsza Marosváron. Mit tehetek róla, szerényletlenség, de neked leirom, édes naplóm, hogy úgy érzem a végén is magamat, mint ha mégis csak én lettem volna a főszereplője. De azért mégis elpirultam, amikor az évzáró ünnepeken a tanári kar a porcellángyáros ur aranyait ezzel a mondattal kísérve nyújtotta át: Az osztály bölcsének.

Mit tudhatott ez a tanári kar? Mennyit sejtett a valóságból? Kit tartott bűnösnek? Hiszi-e a hirtelen rosszullet meséjét? Ezek mind homályos kérdések előttem. Egy bizonyos csak: hogy Julcsának a kitűnő bizonyítványa megmaradt és épen a tanári kar ajánlatára vették fel a pre-parantiába.

(Nagyenyed.)

MAGYAR PANTHEON

Irja Lengyel Miklós dr.

Jósika Miklós báró (1792—1865)

A zivataros XVI. században, Erdély nyugtalan földjén emelkedett ki a Jósika-család a köznemesi családok közül. Jósika Miklós 1794-ben született, Tordán. Az álmodozó gyermek korán árvaságra jutott. Előbb nagyanyja nevelte, majd a kolozsvári piaristák konviktusába került, ahol veleszületett történelmi érzékét kiváló tanárai nagyon kifejlesztették. Ha a fiatal Jósika végigpillantott családjá történetén, álmodozása közben megjelenhettek előtte ősei. Az erdélyi főúri családok története a XVI. századtól a szabadságharcig olyan, mint egy romantikus regénysorozat. A család hatalmát megalapító István elérte a legmagasabb polcot, csaknem erdélyi fejedelm lett belőle, míg végre életét is elvesztette a veszedelmes Báthory Zsigmond akaratából. Hiába jelent meg az utódok előtt fejetlen árnya, hogy emlékeztesse őket a hatalom, a szerencse állhatatlanságára, az utána következő ivadékok hosszú sora követte a családalapító őst a dicsőséges, de életveszedelmes politikai pályára. Jósika Miklós is csak szerencséjének köszönhette, hogy a szabadságharc bukása után vértanúja nem lett a nemes küzdelemnek. Halálos ítélete ki volt mondva, a kivégzést jelképesen végre is hajtot-

ták a külföldön tartózkodó költőn. Pedig pályája a dicsőség felé indult, nem a bitófa felé. Fiatalon a király szolgálatába állott. Hadapród lett, majd nem sokkal később hadnagy. Nagy küzdelem folyt akkor Európában. A világ legnagyobb hadvezére, Napoleon, a diadalittas francia hadsereg élén majdnem egész Európát legázolta; soha nem látott országhatárokat teremtett, évszázados trónokat ingatott meg. Jósika részt vett a hadjáratban, többször ki is tüntette magát, míg végre — Napoleon bukása után — kényelmessé válik szolgálata egy bécsi gyalogezredben.

A francia császár bukása után élénk, mozgalmas világ volt az osztrák császár fővárosában. Európa diplomatái itt tanakodtak, hogy Napoleon emlékéit valahogy kiirtsák a történelemből és jól-rosszul visszarájzolják Európa térképére azokat a határokat, melyeket a nagy hőditő megsemmisített. A császárváros a politikai gondok között ráért a mulatozásra is. A háború nyomása megszűnt, az előbb aggódó arcok derültebbé váltak; a felülkerekedett császárok és diplomaták azt hitték, hogy évtizedekre, talán örökre visszanyerték hatalmukat; megszűnt a forradalom réme; a hőditő, árvizként előnyomuló francia erő visszavonult határai közé. A vagyonos magyar családok szivesen jöttek fel a császárvárosba, elhozva magukkal leányaikat is, részben szórakozni, részben ismerkedni. Itt találkozott az ifjú Jósika Kállay Erzsébettel, egy vagyonos szabolcsi földbirtokos leányával. A leányt feleségül vette és a fiatal pár előbb Erdélybe, majd Szabolcsmegyébe költözködött. A házasság nem volt boldog. Az alföldi születésű és szabolcsi nemesek között felnőtt fiatal asszony nem jól érezte magát a vadregényes erdélyi bércek között, nem tudta megszokni az erdélyi főnemesi családok életmódját, visszakiváncszolt a nyírségi magyarokhoz. Itt meg férje nem találja meg igazi otthonát. Neki nagyon hangosak, nyersék és műveletlenek az alföldi urak. Még egy kísérletet tesz a családi béke helyreállítására. Ismét kiragadja a feleségét környezetéből és viszi szülőföldjére. A kísérlet nem sikerült; a két különböző műveltségű ember között teljes lett a szakadás: elválnak egymástól.

Jósika az írásban és politikában keres vigasztalást. Elbeszéléseket, drámai műveket és politikai röpiratokat írt. Nem aratott velük ugyan

nagy sikert, de ez nem szegte kedvét, sőt elhatározta, hogy nagyobb terjedelmű munkákkal, történeti regényekkel, tesz kísérletet. Megírta Zólyomi és Abafi című regényeit. Előbb Abafit adta ki; a várva-várt, minden fájdalmat enyhítő irodalmi siker ezuttal nem késlekedett. Nevét szárnyára vette a hír; figyelmes olvasó közönsége támadt és a siker újabb és újabb munkára ösztönözte.

Mintha a sors jutalmazni akarta volna a sok szenvedésért. Irodalmi sikerén kívül politikai sikerben is részesítette, sőt szerencsétlen házassága miatt is kárpótolni akarta. Megismerkedett Podmaniczky Julia bárónővel és válópörének befejezése után feleségül vette azt a nőt, aki hűséggel és megértéssel kísérte később tövises utjain.

A politikai életben élénk részt vett. Együtt harcolt Wesselényivel és Szász Károllyal, hogy Erdélyben a korszerű reformok megvalósulhassanak. Előmozdította azt a küzdelmet, melyet az erdélyi országgyűlés a Magyarországgal való unióért folytatott. Nagy örömmel látta közeledni a célt. Amikor az országgyűlés kimondta az uniót, bekerült a felsőházba. Ekkor kezdődött a sorsfordulat életében. Az első felelős minisztérium lemondása után tagja lett a honvédelmi bizottmánynak; a balsikerek után követte a kormányt Debreczenbe, részt vett az önvédelmi harcban. A szabadságharc bukása után menekülni kellett. Nem is tért vissza többé külföldről. Felesége hűségesen kitarított mellette, folyton küzdve és remélve. A költő részt vett az újabb függetlenségi harc előkészítésében, de írói tevékenységét is folytathatta. Szükséget nem szenvedett; felesége csipkeüzletet nyitott s annak jövedelméből pótolta a költő keresetét; itthon levő gyermekei is támogatták. A hontalanság keserűségét enyhítette a visszatérés reménye, de öregsége még sem volt boldog: az itthon fellépő fiatalabb írók elvetették olvasó-közönségét. A valaha példátlanul népszerű író öregségében nem tudott belenyugodni abba, hogy a világon minden megváltozik, minden ingatag. De leggyorsabban megváltozik a közönség kegye, az író népszerűsége. Az öreg író

testileg-lelkileg megtörve 1864-ben idegen földön hunyta le szemét örök álmora. Földi maradványait születésének századik évfordulóján hozták vissza, hogy eltemessék az ősi földbe. A kolozsvári temetőben nyugszik a költő, ahol mint gyermek sokszor megfordult, álmodozva dicsőségről és hirnéről.

Jósika Walter Scott hatása alatt írta első regényeit. Az angol Walter Scott korának egyik legdivatosabb írója volt. Regényeinek tárgyát az angol és skót lovagvilágból szerette meríteni. Szerette a hosszadalmas leírásokat: történeteinek színhelyét, a várakat, városokat, szereplőinek öltözetét részletesen rajzolja. Ezt eltanulta tőle Jósika is. Regényei közül különösen A csehek Magyarországon című emlékeztet legjobban az angol regényíróra. De erős hatást vehetünk észre Abafi és Az utolsó Báthori c. regényeiben is.

Életének második felében megismerkedett a divatos francia regényírókkal is. A francia irodalomban nagyon népszerűek voltak a tulzó-romantikus regények. Az írók főtörékvése az volt, hogy mennél érdekesebb történetet találjanak ki. A valóságossággal keveset törődtek, inkább a meglepő és váratlan fordulatokkal, az idegfejesítő és bizalmas eseményekkel akartak hatni. Jósika nem tudta ezen a téren mestereit elérni; hiányzott belőle mestereinek erős képzelete. A közönség mind jobban elpártolt tőle.

Ezt eleinte nem vette észre. Egymás után jelentek meg regényei, novellái és drámái; hatásuk egyre kevesebb. Majd a kritikusok is megtámadták. Érezte, hogy vele szemben igazságtalanok, nem tudta és nem is vehette észre, hogy a felkelő nap hatása alatt el kell halaványulnia a Hold fényének. Jósika napja már felkelt és a nagy regényíró meglóditotta az egész olvasó közönséget.

Jósikának nagy érdemei vannak. A magyar irodalom nekilendülésekor ő teremtette meg a történeti regényt. Olvasnivalót adott a művelt magyar közönségnek és olvasó közönséget teremtett a nála sokkal szerencsésebb és tehetségesebb utódoknak.

É n é s a c i c a

Írta: Kovács Emma.

Ketten ültünk egy kalitba,
Szobáskámban én s a cica,
Én is árva, ő is árva,
Bámulunk az éjszakába.

Puha kanapén heverek,
Kemény gonddal verekedek,
A kis cica hozzám simúl,
És dorombol és duruzsol.

Mint a rokka pereg... pereg,
A mese-fonál megered,
Nem vagyok már olyan árva.
Álmodozok szunyókálva.

(Mocsolya.)

NYUSZI

TAVASZI MESE

IRTA VAJDA ISTVÁN

Amikor Nyulmama Nyuszival és a két kis fickóval odaérkezett, a virágok ijedten emelték fel fejüket. A kökénybokor mérgesen rázogatta ágát, két fiatal nyirfa pedig kíváncsian hajlott össze és az egyik suttogva kérdezte a másiktól:

— Mit jelentsen ez? Egy idegen? Kit hoz Nyulné asszony, ide, a nyulak birodalmába? Epen most, husvét táján, amikor semmiféle idegen nem teheti be a lábát?

Most a kökénybokor tövében három tagbaszakadt Nyul bukkant elő és szembefordult a jövevényekkel. Arcuk szigorú fintorba torzult s előbb az egyik, majd a másik fülükkel yészjóslóan legyintettek. Egyikük így szólt végre:

— Megállj! Egy lépést se tovább! Hogyan merészeled megszegni törvényeinket, Nyulné asszony! Nem ismered a Király parancsát? A király nevében! Foglyaim vagytok!

Parancsolóan emelte fel első lábát:

— A király látott jönni és megparancsolta, azonnal vezessük hozzá benneteket! Lakolnotok kell merészsétekért!

Nyuszi szörnyen megijedt és ijedtében majdnem sirni kezdett:

— Hisz nem csináltam semmi rosszat... — gondolta.

Nyulné asszonyság azonban harciasan csapta hátra két fülét, elhuzta az orrát, félretolta a három királyi testőrt:

Epen jókor, — szólt bátran, — Ugyis a királyhoz készülök. Vezetetek éléje. Karjára kapta fiát és bátorító hangon szólt hátra Nyuszihoz:

— Ne félj semmitől, s gyere csak mindig mögöttem. Hozd Tapsifüleskét, mindjárt a király elé kerülünk.

Azzal a kökénybokorhoz lépett, felemelte hófehér ruháját és besurrant a király lakóházába. A kökénybokor ellenkezett. Látszott, hogy nem szívesen engedi be őket. Alaposan megbámulta Nyulné asszony bundáját, meg a kis Farkas szőke fejét...

De nem tehetett semmit ellenük: mindnyájan ott állottak már a király előtt.

A Nyulkirály jólmegette, nagy állat volt. Fényesre kefélt, barna bundát hordott s mellét hófehér mellény borította. A fején, két hatalmas füle között, aransárga káposztalevél-koronát viselt. Mellét a husvétii ezüst-tojás rendjel ékítette, mellyel a Tavasz tüntette ki. A rendjel el-

ismerés volt azokért a pompás tojásokért, melyek a Nyulkirály birodalmában készültek.

Amikor a jövevényeket megpillantotta, a nyulak fejedelme sötét arccal nézett végig rajtuk. Mérges pillantása, hol Nyulné, hol kíséretét szántotta végig, majd maga elé meredt:

— Nyulné, hogy merészeled idegent hozni birodalmamba, — förmedt hirtelen Nyulmamára. — hisz tudod, hogy ezzel Nyulapót zavarod a munkában?! Három nap mulva itt van a husvét! Te fogod tán helyettesíteni a dolgát? Vakmerő lélek! Magszegted parancsomat, melynek engedelmeskedni minden hű alattvalóm kötelessége...

Nyulmama moccanás nélkül türte a vihart. Majd letette Tapsifüleskét a földre és mély bókál hajlott meg a király előtt. Hosszu két füle a földet érte, két mellső lábát meg kékön emelte fel a királyhoz:

— Kegyelem, felség, — szólt, ó, kegyelem! Hallgass meg előbb. Ha megtudod, miért hoztam magammal e gyermeket, bizonyára csillapodni fog haragod... Ez a gyermek, a Husvétii Nyul keresztfiával a karján, igen nagy hős! Megmentette a fiam életét! Bizony, — s Nyul mama két szeme itt ismét megtelt könnyel, — az én kis fiam beleesett a patakba és ha ez a derék gyermek ki nem menti, nekem már csak egy fiam volna... Jutalmul ígértem meg neki, hogy elvezetem felséged országába és bemutatom a Husvétii Nyulnak...

— Vakmerő örült! — fortyant fel a király, — mi jut eszedbe? A Husvétii Nyulnak akarod bemutatni ezt az emberi teremtest? Tán még országunk titkát is ki akarod kottyantani előtte? Hogy kifecsegye az embereknek? Mondd, boldogtalan, mivel büntesselek ennyi vétékért?

Dühösen járkált fel és alá és két elálló füle fenyegetően meredt az égnek. Közben haragos pillantásokat lövellt Nyuszi felé, aki egészen odavolt a félelemtől.

A király hirtelen megállott előtte:

— Ki fia vagy? — kérdezte dörgő hangon, hogy Nyuszi beleremegett. — Honnan jöttél? Mi a neved? Hogy kerülsz össze ezzel az asszonnal?

Nyuszi megemberelte magát és szerényen felelt:

— Szolgálatodra, felség! A nevem Farkas a város erdészének a fia vagyok. De a mamám Nyuszinak hív, mert husvét vasárnapján szület-

tem. Azt mondja rólam a mamám, hogy én vagyok az ő húsvéti nyulaeskája...

— Nyuszi, Nyuszi... — ismételte mérgesen a király. — Nyuszi!! Igen, igen, de hová lett a két nagy füled, mi van a farkincáddal és hová tetted a másik két lábadat? Tudsz-e húsvéti tojást csinálni?

Mielőtt azonban Nyuszi felelhetett volna a kérdésre, a két testőr feje bujt ki a bokrok közül.

Arcuk rémületet tükrözött vissza. Lógó fülel borultak le a király előtt a földre, s miközben remegtek a félelemtől, egyikük, akinek nagyobb volt a rangja, alázatos hangon szólott:

— Irgalmazz, felség, nekünk, akik balhírt hozunk neked! A Húsvéti Nyul ma reggel reggelizni ment a hegyoldalba és véresre sebezte a jobb mellső lábát. Az öreg ur, bizony, már rövidlátó egy kicsit. Megbótlott a hegyoldalon egy kőbe, ráesett egy túskebokra... Most nagy fájdalmak között fekszik ágyában és ami a legrosszabb, nem tud dolgozni. Minket küldött, hogy jelentsük ezt neked, királyom és alázattal kér látogasd meg betegágyában. Adj neki tanácsot mit kellene tenni, hogy a tojások idejében elkészüljenek. Jól tudod, hogy senki sincs néped között, aki Nyulország törvényei szerint helyettesíthetné őt munkájában... És mégis tenni kell valamit, mert három nap múlva itt a húsvét...

A király arca elborult, s néhány percig némán állott a megdöbbenéstől. Égnek emelte mellső lábát:

— Jóságos Isten! — kiáltotta. — ilyen szerencsétlenség! Hát most mitévők legyünk? Ó, mily szörnyű szegény az egész nyul nemzetség-re! A húsvéti tojások nem készülnek el! Népem elveszti becsületét és uralkodója lesz a legbecstelenebb! Évszázadok óta nem fordult elő, hogy beköszöntött volna a húsvét piros tojás nélkül!

Kétségbeesésében fel- és alá futkosott. Büszke arcát a bánat árnyéka futotta be és két füle búsan lógott alá. A korona félrecsuszott a fején s bajusza, mely még előbb hetykén meredt az égnek, lekonyult és idegesen reszketett.

Ekkor az egyik testőr alázatosan rántott egyet felséges farkán:

— Uram, — mozdta mély alázattal, — talán kegyeskednél felkeresni a beteget!

Erre magához tért.

— Igazad van! Azonnal megyek! De mihez fogjak ezekkel?

Nyul mamára és a többiekre mutatott, akik hangtalanul várták, amig elvonul felettük a király haragja.

— Foglyok vagytok, — mondta végül, — várjatok rám, amig visszatérek.

(Folytatása következik.)

Jegesmedve a „Jegesmedvé“-ben

A „Jegesmedvé“-hez címzett vendégfogadó gazdája föltette a diszes házisipkáját, kötényt kötött, seprűt vett a kezébe és tulajdon uri személyében takarítani indult a fogadója legújabb vendégének szobájába. Tegnap este jött, azt mondta, az északi sark mellől, a jegesmedvék hazájából . . . Ejnye, hátha beszélne valami érdekeset az utjáról, a sarkvidék veszedelmeiről!

Ezért ment hozzá a fogadós maga. Szeretett hátborzongató, vakmerő kalandokról hallani. Kopogtatott. Az ajtó kinyílt. A fogadós macskája hátát görbitve, elsőnek akart besurranni a szobába.

Hanem egyszer rémülten szökkent hátra a fogadós. A macska is elillant. Oh, borzalom! Az északi sark mellől érkezett vendég ajtajában egy óriási jegesmedve jelent meg . . . A fogadós becsapta az ajtót, huzta, huzta teljes erejéből, de a jegesmedve sem hagyta magát . . . Ugy látszik megfájdult a foga egy kis fogadós pecsenyére.

Hiába volt a hősiesség erőfeszítés . . . Az ajtó felpattant. A küszöbön megjelent a jegesmedve óriás alakja. Mintha csak a „Jegesmedvé“-fogadó cégére elevenedett volna meg . . . tiszteres nagyságában. Barátságosan mormogott. . . De

azért a fogadós ereiben megfagyott a vér, a pápaszeme lepattant a szeméről, sőt a szeme is majd utána ugrott, úgy kimeredt rémületében. Mer hát, valljuk meg, a vakmerő kalandokat inkább csak hallgatni szerette, mint végigélni.

A „Jegesmedve“ gazdája soha életében nem kapott egyest tornából, de a félelem ügyessé tette. Egy pillanat alatt fönn termett a lépcső korlátján, azon csuszott le, hogy gyorsabban menekülhessen rettentő vendége előtt. Hanem a jegesmedvén nem lehetett kifogni. Hogy az északi Jegenstenger iskoláiban tanítanak-e tornát, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a fehérbundás mackó vidáman csuszott a korlátan a fogadós után. Szegény fogadósnak a papucs is lemaradt a lábáról, amíg a földszintre leért. Hátra se nézett, ro-

hant, amíg két rendőrrel nem találkozott.

— Megelevenedett a jegesmedve! — kiáltotta a rendőröknek.

A rendőrök nehezen értették meg, mit akar tőlük. Azt hittek, megzavarodott. Nagy könnyörgésre mégis elmentek vele a „Jegesmedvé“-be. A lépcsőn nem találtak senkit . . . Felmentek az új vendég szobájáig . . . a fogadós reszketve küldte előre a rendőröket.

A jegesmedve csakugyan visszatért a szobájába. Ott fogadta őket. . . Két első lábával feljüket nyujtva a fejét. A jegesmedve fejét. A másik feje a nyakán volt és éktelenül kacagott.

— Ugy látom, kedves fogadós ur, megijedt a tulajdon cégéretől. Ejnye, ejnye! Azt hittem, bátrabb legény a „Jegesmedve” gazdája!

Elek nagyapó.

Szép levél

Édes Nagyapókám!

Mikor olvasgatom Nagyapó üzeneteit, minden sorából szeretet és szeretet sugárzik felém. A lankadók biztatása, a gyengék erősítése, a fájtó könnyek letörölése az a munka, melyet csak nagy nagy szeretettel lehet elérni. És ez a (fájdalom!) ritka szeretet teszi édessé előttünk a Cimborát, Elek Nagyapó könyveit, verseit.

Most, amikor arról kell értesítenem Nagyapót, hogy megválok a Cimborától, fájdalmasan összeszorul a szívem. Hisz a Cimborá volt három éven át a legkedvesebb olvasmányom, melynek minden sorából verőfényes szeretet mosolygott rám. A Cimborá tanított szeretetre, művelt, nemesített és én ezt mind, de mind Elek Nagyapónak köszönhetem. A köszönet, hála és szeretet tölti be szívemet Nagyapó iránt, aki éjt-napot egybevetve fáradhatatlanul dolgozik értünk, erdélyi gyermekekért és kérem az Istent, hogy áldja meg hosszú, boldog öregséggel, hogy áldásos munkáját még tovább is folytathassa a szülők és gyermekek örömeire egyaránt.

Az új esztendő beköszöntésével áldja meg az Isten egész családjával békességgel, boldogsággal és megelégedéssel.

Édes Nagyapókámat kérem, hogy őrizzen meg engem változatlanul szeretetében és engedje meg, hogy néha fölkeressem soraimmal.

Hálás unokája:
Kursinszky Márta.

Nagyvárad, 1928. jan. 1.

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

Hanvay Erzsé, Csiz, Csehszlovákia, Szépen gyarapodik a könyvtárad: megkaptad Anikó regényét és Évike vándorlásait, s mert egy félévre fizettél elő, még két könyvet kaptál: A bujdosó bábukat és Édes apám falujában. S megkaptad a 25. szám nyereményét is. Szóval, jól kezdődött az új esztendő. Buzgólkodásodért, még ha nem is lenne eredménye, dicséretet érdemelsz. — **Fulajtár Danika és Iduska, Nagyszentmiklós, Torontál-megye.** Leveleteket továbbítottam a kiadó bácsinak, mert ő határoz abban, hogy az októberben félévre megrendelt Cimborá ellenében küldhet-e két könyvjuttalmat. **Benedek Edith, Bukarest.** Oly sok a tanulnivaló, hogy az — csuda, de azért sokszor gondolsz rám. Így teljesülhet még az a vágyad is, hogy legalább álmodban beszélhessz nagyapóval. Várom a hosszabb levelet. — **Péter Magduska, Pankota.** A fogaskérdések megfejtését máskor egyenest küldjed a kiadóhivatalba, nehogy lekéssél a versenyről. — **Papp Terike, Nagyszentmihály.** Német iskolába jársz, magyarul otthon tanulsz az édes anyádtól. Kitünő tanító a te édes anyád, mert bár még csak második elemista vagy, hibátlanul írsz. Tartsa meg a jó Isten a te „házi” tanítót! — **Friedmann Béla, Nagyvárad.** Nemcsak hogy nem haragszom, de rosszul esett volna, ha első leveledben is nem szölgatasz nagyapónak. Már meg is találtad az utat a szívemhez azzal, hogy hálás vagy a te kedves barátaidnak, akik a címet közölték a kiadóhivatallal s így olvasója lehettél a Cimborának. Szeretettel látlak unokáim seregében s várom további leveleidet. Rejtvényeid jók. — **Nagy Áron, Agos.** Mire ezt az üzenetet olvasod, már rég ott vagy ismét a Bethlen-kollegiumban, melyet oly nagyon megszerettél. Nyugodt vagyok a tekintetben, hogy nem válok szegyént veled. — **Tima Endre, Zilah.** Eppen ezer esztendeje, hogy nem láttam kedves ismerősömet: a te szép írásodat. Persze, a sok tanulnivaló. S már a kis hűgöd is iskolába jár: az ő gondoljai is megkezdődtek. Mily szomorú mondás ez! Életem egyik legkedvesebb emléke az iskola. Szinte mondhatnám: játszva tanultuk végig az iskolát. Ti meg mind panaszkodtok! A szám-rejtvényeknél felelted közölni velem az egyes sorok megfejtését. Pótold ezt a következő leveledben. — **Berezsky Éva, Szekszárd.** Magán uton végezted az első elemist, s most, hogy megtanultál írni, válaszolsz egyik olvasótársadnak, s mindazoknak a Cimborá-unokáknak, akik selyemhernyó tenyésztéssel foglalkoznak. E szerint: a szekszárdi selyemgyárba csak gubót váltanak be, de külföldieknek nem, vagyis: erdélyi unokáknak sem. Akinek selyme van, forduljon a M. kir. selyemfonóházhoz: Haszonbérlet R. T. Budapest, V. ker. Gróf Tisza István-utca 22. Remélem, ezután gyakran írsz nagyapónak. Nóra néninek levelet írtam. Megkapta-e? — **Csiszér István, Káspujakabfalva.** Nem látszik Róka Piróka leveleinek a helyreigazításán, hogy román iskolába jársz, mert helyesen írsz magyarul. Bizonyosan édes anyád foglalkozik veled otthon. Eltaláltam-e? — **Weinberger**

Zittuka, Torda. Jó a rejtvényed, amelyben boldog új évet kívánsz nagyapóknak és a Cimbora unokáknak, de mert a rejtvények a beküldés időrendjében kerülnek sorra, elégedjél meg azzal, hogy e helyen tolmácsoljam a magam és az unokák köszönetét. A régibb rejtvényeid megjelenésére is türelemmel kell várnod, mert rengeteg rejtvény vár közlésre. — **Szentpétery Emília, Chechis, Szilágymegeye.** Levél ment. — **Deák Berta, Székelyudvarhely.** Szintén. **Szepesházy Klára és Csaba, Eperjes.** Sokáig elgyönyörködöttünk szépen egymáshoz simuló arcképekben nagyanyóval meg a pesti unokákkal. Mert itt vagyunk Pesten karácsony óta s itt maradunk tavaszig. Persze, a leveleket minden héten utánam küldik. Mamának és apának tolmácsoljátok viszont-jókívánságaimat. — **Zichler Jolánka és Zoltika, Székelykeresztúr.** Leveletek nem hiába kelt karácsony előtt, valóban ünnepi örömet szerzett az elolvasása. Az iskolában ünnepélyt rendeztetek a szegény gyermekek részére s te is szavaltál és énekeltél. És jól esett olvasnom, hogy a román tanítónők úgy bánik veletek, mintha testvéreitek volna. Az írásodon éppenséggel nem látszik, hogy csak kétszer van magyar órátok hetenként: kifogástalan a leveled megírása. S ez így van rendén. Az állam nyelvét meg kell tanulnotok, az édes anyátok nyelvét nem szabad elfelednetek. — **Nagy Elemér, Mezőbergenye.** A mezőbergenyei ref. iskola I—III. osztályának 44 növendék nevében írod a levelet, megköszönvén azt a sok szép mesét és igaz történetet, melyeket a Cimbora-ban küldök nektek. Meghatottan köszönöm a jókívánságokat s meleg szeretettel viszonzom nektek és a jó tanító néninek, aki felolvassa a Cimbora meséit. — **Papp Imre, Károly és Laczi, Szatmár.** Karácsony hetében keltünk utra nagyanyóval Pest felé s bizony rettentő hideg volt akkor, de azóta (január 2-ikán írom ezt) nagyon szelidült az idő s téli kabát nélkül is mernék sétálni, ha nagyanyó megengedné. De nem engedi ám! — **Schenk Tusi, Brassó.** Igen jól esett, hogy egyenest Pestre írtál levelet. Remélem, megkaptad a válaszat. — **Scheidl Annus, Nagyszeben.** Ha rég nem írtál, alaposan helyrehoztad a mulasztásodat. Vidámság és szomorúság változik levedekben, de hát ez az élet. Hogy ezerféle akadály van a tanulásnak, többek közt az is, hogy nevetek német, az édes anyátok meg gör. keleti vallású, ezt én sohasem fogom megérteni. Nyilván amiatt nem, mert öreg vagyok már ennek a megértésére. Szeretettel várom további leveleidet, s ha megírod pontos címedet, időnként levélben is válaszolok. A 15 éves hugod jegyességéhez sok szerencsét kívánok. Ez bizony ritkaság manapság. Kedves szüleidnek tolmácsold viszont-üdvözléteket. A kiadóhivatallal közöltem, hogy Vulkánból Szebenbe költöztetek. Borsai és Jedlicske bizonyosan közölték a kiadóhivatallal a címváltozást. — **Palocsay Erzsébet, Torda.** Bizony, nem gondoltam, hogy mennyi asszony-unokát csókolok, amikor megcsókolalak. S hozzá olyan menyasszonyt, aki mint asszony sem fog hitlen maradni nagyapóhoz, vagyis: a Cimbora-hoz. Ez igazán megható hűség: meg is hálálom azzal, hogy ismét elmegyek Tordára, hadd lássam az én asszony unokámat az ő fészkében. A páros fénykép itt van a pesti íróasztalomon: gyönyörködöm benne, s fel-felnevetek:

ej, de kedves 'figura-pár! Ugy-e, nagyanyó, épp. ilyen figurapár voltunk mink is? Aldásom rátok! — **Berezky András, Egrestő.** Igazi ünnepi hangulat árad levedből felém: oly jól esett olvasnom pesti dolgozószobámban. Mint apró gyermek kezted olvasni a Cimbora-t, most már nagy diák vagy, lelki szemem előtt serdültél fel s lettél a Cimbora munkatársa. Nem is gondolod, milyen nagy öröm ez nekem. A fordítások sorra kerülnek s szeretettel várom leveleidet. — **Waldmann Terike, Nagyszentmiklós.** Ugy emlékszem, megkaptam első leveledet s válaszoltam is rá. A december 17-én kelt leved január 2-án érkezett Pestre, de remélem, ha az én nevemre is, de Szatmára küldte édesapád a 400 leut s azóta megkaptad a négy könyvet (Benedek, Móra, ifj. Gaál Mózes és Tábori Piroska könyvét.) Ha nem kaptad volna meg, ird meg nekem azonnal a pesti lakásomra: VIII. Bérkocsis-utca) 16.) — **Sevensieb Alice, Marosvásárhely.** Rég elmúlt akkor a Mikulás napja, amikor te a Mikulás verset postára adtad. Ki a szerzője? — **Horváth Ilonka és Olga, Nagyvárad.** A rajzot megkaptam, s úgy emlékszem, válaszoltam is a rajzot tartalmazó levedre. Mostanában a sok egyéb közlenivaló miatt kisebb hely jutott az üzeneteknek, emiatt késztett a neked szóló üzenet. — **Molnár Nóra, Arad.** Jól remélted: kitűnő érdemelsz a helyreigazításodért. — **Galla Böske és Jolánka.** Jól tudom én, hol laktok, de nem írom a nevetek után, mert rá akarok szoktatni arra, hogy a levelezésnek igen fontos szabálya: hol és mikor kelt. Annak azonban igen örvendek, hogy a könyvek örömet szereztek neked s Jolának is felolvasol belőlük. — **Farkas Sára, Mugen, Udvarhelymegye.** Minthogy nincs Pesten a Helységnev-táram, ird meg következő levedben Mugen magyar nevet, bár ha jól sejtem: Muzsna lesz az. Örvendek, hogy jól töltötted a vakációt és segítettél az édesanyádnak a háztartásban. Ha nehéz mesterség a levélírás, tanácsolom: írjál gyakran nagyapóknak s majd meglátod, hogy meg fog könnyebbülni! — **Bortnyik Irénke, Szászrégen.** Nagy volt az örömed: te vetted át a postán a nyert könyvet. Meg is ígéréd, hogy gyakran fogsz írni. Hát csak írj, édes lányom. Nekem öröm, ha irsz, neked pedig nemcsak öröm, de hasznos is. — **Kebeley Marcsa, Radnót.** Rég nem írtál, még pedig azért, mert nem akartál írni addig, amíg nem lesz szebb az írásod. Most sem találod ugyan szépre az írásodat, de nem állhattad meg, hogy boldog ünnepet kívánj nekem. Ha nem is szépült az írásod, már pedig sokat szépült — megszüpítette volna gyöngédséged, meg a figyelmisséged. Gyöngédséged diktálta, hogy ne írj, amíg írásod meg nem szépül. Figyelmisséged pedig azt diktálta: akár szép, akár nem szép az írásom, közeleg karácsony, írok nagyapóknak. Lám, nem hiába szeretet ünnepe a karácsony: oly szép levelet írtál! Szeretetért szeretet! — **Berezky Gyurka, Zsibó.** Örültél Öcsike könyvének. Örvendek az örömdnek s szeretettel viszonzom jókívánságaidat. — **Glück Imre, Szatmár.** Bár 16 éves „nagy fiú“ vagy s korhol egyik-másik barátod, hogy még most is gyermek újságot járatsz, te csak akkor érzed magadat boldognak, ha megkapod a gyermekújságot s olvashatod Elek nagyapó üzenetét. Jól esik olvasnom e vallomást, neked pedig jól eshetik látnod, hogy nem vagy egyedül, de

sok nagy fiu és nagy leány van nagyapó táborában, akik nem szégyellik, hogy „gyermekek”. Nyilvánvaló, e „gyermek” megérezték azt, hogy a Cimbora voltaképpen a magyar családok újsága, amelyben az apró gyermektől a serdülő koron át az öreg korig, mindenki talál olvasnivalót. Talál pedig azért, mert nagyapónak különös nagy gondja van arra, hogy magas színvonalu legyen minden írás, a legapróbb gyermeknek szóló is, kifogástalan legyen minden írásnak a helyes magyarsága: hogy ez a helyes magyarság észrevétlen visszaragadjon minden olvasóra, ami ezidőszertint sokkal fontosabb, mint azt a felszínen gondolkodó s magukat már nagyinak érző gyermekek vélik. Nekem nem kenyerem a Cimbora szerkesztése, s mégis fáj, ha valaki azzal válik meg az újságtól, hogy ő már „kinőtt” az újságból s mind ezt helyesírási hibákkal teli levélben jelenti be. Ennél nagyobb bánat nekem csak az a levél, amely szegénység miatt bucsuzik s nekem nincs módomban, hogy annak a szegény gyermeknek ingyen küldjek újságot. Hát csak maradj gyermek, édes fiam. Légy büszke rá, hogy az vagy! — **Szabó Ilonka, Kolozsvár.** Erős a hitem, hogy mire ezt az üzenetet olvasod, rég meggyógyultál s együtt labdázol a hógolyózó gyermekekkel. Csodálatos nagy erő van benned, hogy tüdőgyulladásod ellenére oly hosszú és szép kerek betűs levelet voltál képes írni s talán ez az oka, hogy ismét rosszul lettél. Vigyázz, várd végig türellemmel a betegség lefolyását s annál teljesebb lesz a gyógyulás okozta örömed. — **Szabó Ákos és Őcsi, Csúcsa** Körülbelül 30 fokos hideg volt Kisbaczonban is, amikor utra keltünk Pest felé: nem esoda, ha megfagyott a láb, Őcsinek pedig a torka fájult meg a + jégesapozogatástól. Ezt édes anyád is megírta nekem s azt is, hogy mint gyógyította meg a torokfájástól. Örömmel vettem tudomásul, hogy ezután jobbak lesztek s ezt kívánságokra meg is ízenem Jézuskának az ő postásai által. — **Hanvay Erzsike, Csiz, Csehszlovákia.** Leveledet továbbítottam a kiadóhivatálnak és eddig bizonynyal elintézte kívánságodat. — **Szilágyi György, Nagyvárad.** Két éve jár neked az újság, s még csak egyszer írtál levelet, de ezután szorgalmasan írsz. Ennek igen örvendek, mert igazán gyönyörködtem leveledben: oly megkapóan írtad le a tél szépségeit és örömeit. Természetes, hogy a levél után érdeklődéssel várom a beszámolódat. A rejtvényed sorra kerül. Hát a hugod tud-e írni? Ha tud, tölle is levelet várok. — **Schmidt Magda, Palotailva.** Apukád megígérte, hogy børsapkát hoz neked az anyyalka, ha levelet írsz nagyapónak. Oly kedvesen és helyesen írsz, hogy ezért is megérdemelted a børsapkát, sőt egyebet is érdemeltél. Ha tavasszal a Maros mentén megyek haza, mint tavaly, jobban megnézem az iskolátokat, mert most már azt is tudom, hogy egy kedves unokám tanul ott. — **Matta Erzsébet, Gyergyószentmiklós.** No, lám, most valamivel többet írtál a nyaralásodról s így remélhető, hogy a jövő nyáron még bővebb lesz a beszámoló. A rejtvényed hibás. A körben „le” és a körön kívül „é” nem Bennickiné, hanem Bennickinné, vagyis: benn a körben le és kinn é. — **Benedek Pista, Sepsiszentgyörgy.** Nagy örömet szerezteél szép és helyes írással. Alaposan helyreigazítottad Róka Piróka levelét. Apukáéknak tolmácsold viszontüdvözlömetem, tőled pedig várom a

leveleket. — **Kovács Jenőke és Mancika, Torda.** Megyek én még Tordára, ha Isten is úgy akarja, mint magam. Akkor aztán szépen megfogjátok ketten két felől nagyapó kezét s elvezetitek a ti vendégszerető házatokhoz. Annak igen örvendek, hogy az előfizetéssel könyvet is rendeltetek, mert nem mondhatom elégszer, hogy a jó könyv a legjobb barát. — **Petrovay Gabriella, Kolozsvár.** Tudom, hogy ha nem írtál egy hónapig, gyakran gondoltam rád. Amikor az a nagy hideg volt, közvetlen karácsony előtt, egy napig Kolozsvárt voltam, utban Pest felé, de alig egy-két unokát láttam. Leveled, amelyben az autogrammot köszönted meg, nem veszett el. A karácsonyi ajándékokkal meg lehetsz elégedve, oly sok könyvet kaptál. Lehet-e ennél szebb ajándék? — **Haurik Jolán és Magda, Kolozs.** Szeretettel várom az ígért levelet. — **Jakabovits Margit és Dezső, Homoródmás.** Lám, lám, csak le kell ülni az asztalhoz s egyszerre csak azon veszed észre magadat, hogy jó hosszú levelet írtál. Így kellene eszeledni Dezsőnek is. Ha azt hiszed, hogy rossz az írásod, annak nem az az orvossága, hogy szégyelsz írni, hanem az, hogy írsz és írsz, amíg megjavul. A számréjtvény sorra kerül. — **Kőszegi Ilonka, Körösgyéres.** Szinte sirtál örömdobban, amikor olvastad a válaszat: nem reméltél ugyanis választ, minthogy megfedekezteél arról, hol kelt a leveled. Most már tudom, hol lakol, de ezután is írd meg, hol és mikor kelt a leveled, én pedig mindig válaszolok neked. Kedves szüleidnek tolmácsold viszont jókívánságaimat. — **Früstök Őcsike, Facsád.** Ugy érzed, hogy szebben és jobban írsz, ha föl-föl nézel az arcképekre. Az bizonyos, hogy feltűnő szép és helyes az írásod. Anyyra szép és helyes, mintha nem IV. elemi, de LV. gimnazista volnál. Most még azt szeretném tudni, hogy az első gimnazista Babyka levele az ő írása-e, mert csak árnyalatbeli különbség van a két írás között. — **Babcsák Ilonka, Bethlen.** Magam is kíváncsi vagyok, hogy mit hozott az anyyalka az én „nagy lány” unokámnak. — **Szentpétery testvérek, Szilágysomlyó.** Református vallásos estély volt nálatok s azon a szegény gyermekeknek ruhát és cipőt osztottak ki. Édes apátok két szindarabot tanított be, s volt ezenkívül több szavalat is és mindenképpen szépen sikerül az estély. Valóban szerettem volna ott lenni s szeretnék bár egy este részt venni veletek a Fridolin társasjátékban, amelyet Endre jó tanulásáért kapott az apukától. Meleg üdvözlöt az egész családnak! — **Babcsák Ilonka, Bethlen.** Meg lehettek elégedve, annyi minden szépet s jót hozott nektek az anyyalka. Hozott nekem egy s mást, de főképpen azt, hogy a pesti unokák karácsonyfája alatt gyönyörködheténk, nagyanyóka, s én, az unokák nagy örömeiben. — **Hilevitz Sárka, Arad.** Eddig bizonyosan megkaptad a nyert könyvet, ha újévig ki volt fizetve a Cimbora. Az új évfolyam, természetesen, újévkor kezdődik. Mindenesetre jó lesz sietned az előfizetés megújításával, mert a kiadóba, szomorú tapasztalatokon okulva, csak egy-két számat küld azoknak, akik az előfizetést nem újtították meg idejében. Dicsérem a takarékoságodat, mely abban nyilatkozott meg, hogy Schatzmann Olgi és Neulander Eszti a te leveledben küldték be a megfajtást. Rejtvényeid sorra kerülnek. — **Czeizler Rózi, Gurahonc.** Örvendek az örömednek s várom további leveleidet. —

Szepessy Zoltán, Arad. Mondanom se kell tán, hogy igen megszorított a leveled: félbe kellett hagynod erre az évre a tanulást betegség miatt. Aligla láttam egészségesebb, szebb növésű fiút, mint aminőt a te fényképed mutatott. s lám, egy hirtelen jött betegség lever a lábadról. Édesanyád levele azonban megnyugtató: nem komoly a bajod, a jövő évben újra ott leszel a Bethlen kollegiumban, melyet annyira megszeretted. Minthogy itt Pesten nincs meg a pontos címek, közöld velem, hogy édes anyádnak válaszolhassak. — **Dominiás Mimi, Saroltavár, Temesmegye.** Már egy éve, hogy nem írtál, mert lusta voltál. Igazad van: én nem tudok haragudni, s hogy is haragudnám, hisz őszintén megvallottad lustaságodat, s ez a lustaság csak a levélírára vonatkozik, mert szép volt a karácsonyi bizonyítványod. Azt írod, hogy ti lányok nem is tanultok sok nyelvet, csak németül, románul és franciául tanultok, de Laciék öt nyelvet tanulnak: németet, franciát, románt, latint és olaszt! Hát bizony, alig hiszem, hogy e sok nyelvből csak egyet is tökéletesen megtanuljatok, és Isten csudája, hogy oly szépen írsz az édesanyád nyelvén. Valóban, megvigasztalt a leveled, melyben oly nagy elragadtatással írsz a tisztelendő Hermann nővéréről s az ő tanításairól (ezek közt van az is, amit én is hirdetek: addig vagytok boldogok, amíg gyermeknek érzitek magatokat) és a hittan tanárról, aki meg azt mondta: nem tudjátok eléggé meghálálni a jó Istennek, hogy jó szülöket adott nektek. Szeretettel várom a következő levelet s a németből fordított elbeszélést. — **Dénes Jenő és Zoli, Arad.** Levelet is, ne csak megfejtést! —

ELLENZÉK

a legrégebb
és legelterjedtebb
magyar napilap

*

Színház, művészet, zene, Sport,
Sakk, Radio, Automobil rovatok,
Irodalmi melléklet

CLUJ (KOLOZSVÁR) Str. UNIVERSITATII, 8.

Tudja Pista és Tudja Ella
Legjobb a Stollwerek karamella.
Tudja a rajkó és tudja a dádé
Nincs jobb, mint a Stollwerek csokoládé.
Ide figyelj, százszor mondom,
Nincs jobb, mint a Stollwerek bonbon.

Kiadja: Az A ES Ö P U S lapkiadó és könyvterjesztő, Satumare. — A szerkesztésért felelős: Dr. Vajda István.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megfejtését követő hónap 10-ik napja.

KERESZTREJTVENY.

Beküldte: Partos István.

1	2			2	3	4
3			5		4	
		5				
6	6				7	
	8			9		

Vízszintes sorok: 1. Mulatság. 2. Fogoly. 3. Fordítva számár ordítás. 4. Magyarul nap. 5. Az országuton találjuk. 6. Dísznök ebben laknak. 7. Időhatározó. 8. Ásvány. 9. Személyes névmás.

Függőleges sorok: 1. Nemesi rang. 2. Lásd 3. vízszintest. 3. Névelő. 4. Bömbölő háziállat. 5. Szesz ital. 6. Házi állat. 7. Személyes névmás.

TALÁLÓS KÉRDÉS

Beküldte: Lázár Ilonka.

Nem vagyok az, ami vagyok,
Ha az volnék, ami vagyok,
Nem volnék az, ami vagyok.
Mi ez?

(zséjuzs)

Cimbora képes gyermeklap

Szerkesztősége: Bațanii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bațanii-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az E'ek nagyapóhoz írott levelek és rejtvény-megfejtések.

Kiadóhivatala: Satumare (Szatmár) Str. Petru Rareș (Petőfi uca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimbora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára negyedévenként:

Romániában: 100 lei

Csehszlovákiában: 20 csekkorona

Magyarországon: 3 pengő

Jugoszláviában: 50 dinár.

A Cimbora könyvvására

Olcsó könyvsorozatok a Cimbora előfizetői számára

Egy-egy sorozat a legkiválóbb ifjúsági írók válogatott műveit tartalmazza. Minden kötet színes kötésben, pompás rajzokkal van díszítve.

I. SOROZAT.

Benedek: Kis Miklós.
Sebők: A két árvizes gyerek.
Krudy: Letűnt századok.
Lampert: Három pápai diák.
Dingha: Akom király baja.

II. SOROZAT.

Pósa: Mese a kis kanászról.
Egri: Igaz is, nem is IV.
Andrássy: Cseruza király írdoakja.
Garády: Kis világ, nagy világ.
Pósa: Olyassuk csak.

III. SOROZAT.

Benedek: Elek apó meséi.
Havas: Csodálatos paripa.
Krudy: Előre.
Móra: Falun, városon.
Sebők: Kis mérnökök.

Egy-egy sorozat ára, díjtalan postai szétküldéssel 123 lei.

IV. SOROZAT.

Balla: Tréfaország.
Egri: Igaz is, nem is V.
Benedek: Édes kicsi gazdám.
Garády: Mi van a tengerben.
Havas: Csipkerózsák.

V. SOROZAT.

Lampert: Három pápai diák.
Krudy: Előre.
Lőrinczy: Kis diákjaim.
Móra: Rab ember fia.
Sas: Honfoglaló hősök.

VI. SOROZAT.

Pósa: Mesék.
Hermanné: Seregély kisasszony emlékirata.
Sebők: Kis mérnökök.
Egri: Igaz is, nem is VI.
Sebők: Bogarak háborúja.

Egy-egy sorozat ára, díjtalan postai szétküldéssel 148 lei.

VII. SOROZAT.

Benedek: Édes kicsi gazdám.
Móra: Rab ember fia.
Lengyel L.: Varradát napja.
Zöldi: Utazás napkeleti országokba.
Gaál: Balassa vitéz.

VIII. SOROZAT.

Krudy: A komáromi fiu.
Lengyel L.: Magyar hősök.
Havas: A várkúti fiúk.
Gyökössy: A palotai cserkészek.
Móra: Mindenki Jánoskája.

Egy-egy sorozat ára, díjtalan postai szétküldéssel 242 lei.

Bármely sorozatot az összeg előzetes beküldése vagy utánvét mellett szállítjuk, utóbbi esetben azonban az utánvételi díjat külön számítjuk fel.

A CIMBORA kiadóhivatala.